

SZTEhírek > Hírchívum > 2020. November

Az SZTE és a „Europe Direct Szeged” kerekasztal-beszélgetése a Nyugat-Balkán csatlakozásáról

2020. november 09.

A nyugat-balkáni országok európai uniós csatlakozásával összefüggő alkotmányjogi problémákról szervezett kerekasztal-beszélgetést a „Europe Direct Szeged” – a Szegei Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézetével és az Európai Közjogi Szervezettel (EPLO) – együttműködésben.

Cikk nyomtatás

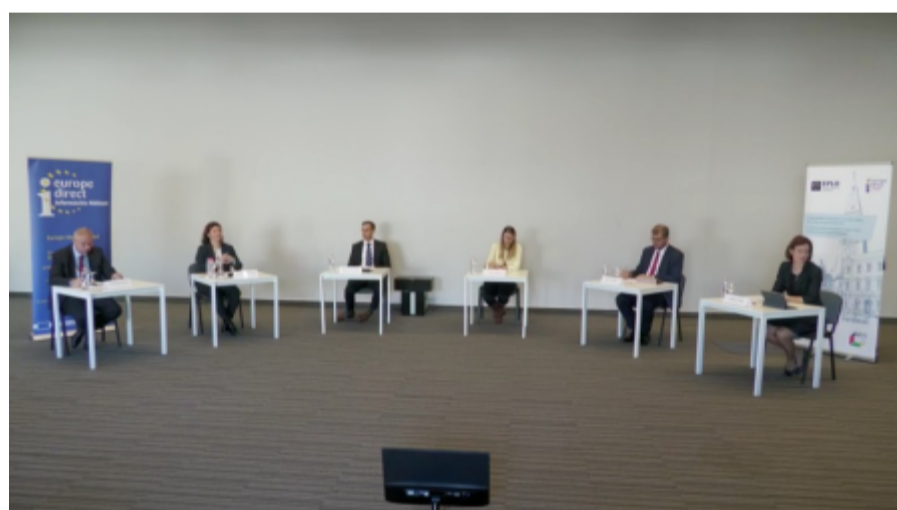

Link küldés

Tetszik 0

Tweet

2013-ban **Horvátország** volt a **Nyugat-Balkán első állama, amely csatlakozott az EU-hoz**. Négy állam, **Montenegró, Szerbia, az Észak-Macedón Köztársaság és Albánia tagjelöltek**, míg **Bosznia-Hercegovina és Koszovó lehetséges tagjelölt**. A korábban csatlakozott közép- és kelet-európai államokhoz hasonlóan azonban ezek az államok is **alkotmányos, illetve a nemzeti identitással kapcsolatos kihívásokkal néznek szembe**. Ilyen kihívás az igazságszolgáltatás függetlensége, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés, a háborús bűnösök felelősségre vonása, a média szabadsága, vagy az emberi és kisebbségi jogok védelme.

Az SZTE és a Europe Direct Szeged kerekasztal-beszélgetésének célja volt azonosítani a hasonlóságokat és különbségeket a nyugat-balkáni államok jogi környezetében, valamint képet nyújtani arról, hogy milyen jogalkotási feladatok várnak még a térség államaira.

Terítéken az alkotmányjogi problémák

Az kerekasztal-beszélgetés alapjául az Európai Unió elköteleződése szolgált a Nyugat-Balkán országainak fokozatos integrációja mellett és a tény, hogy e téren rögzös az út, amely a csillagokig vezet.

Prof. Dr. Trócsányi László, egyetemi tanár (SZTE ÁJTK), európai parlamenti képviselő; *Dr. Kertészné Dr. Váradi Szilvia*, a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszékének adjunktusa; *Dr. Hoffmann Tamás*, a Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Tanulmányok Intézetének egyetemi docense; *Orosz Anna*, a Külügyi és Külgazdasági Intézet kutatója; illetve *Dr. Tóth Norbert*, a Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Nemzetközi Jogi Tanszékének egyetemi docense vett részt a 2020. november 6-i kerekasztal-beszélgetésen. A nyugat-balkáni országok európai uniós csatlakozásával összefüggő alkotmányjogi problémákról szervezett, a szegedi Szent-Györgyi Albert Agórában tartott rendezvényen – a járványügyi korlátozásokra tekintettel – a hallgatóság a Europe Direct Szeged Facebook oldalán keresztül csatlakozott.

A vitát *Dr. Szalai Anikó*, a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszékének egyetemi docense moderálta.

Megnyitó és vitaindító gondolataiban **Trócsányi László** kiemelte: ha ismerjük a balkáni térség történelmét, tisztában vagyunk azzal, hogy Európa békéje attól is függ, hogy ennek a térségnek az integrációja hogyan, mikor és milyen feltételekkel valósulhat meg. **Az SZTE ÁJTK professzora** egyúttal **kiemelte: a régió megítélése ellentmondásos Európában**. A nyugati tagállamok nem ismerik átfogóan a régiót jellemző sajátosságokat, sokan a háború és a konfliktusok területének, mások a heves érzelmek, szenvedélyek régiójának tekintik. Az ellentmondásos megítélés ellenére azonban számos olyan világgazdasági és világpolitikai szereplő létezik – folytatja a professzor – akik ki szeretnék terjeszteni befolyásukat a térségben, ezek közül pedig csak egy az Európai Unió. A professzor álláspontja szerint **az Európai Unió legnagyobb felelőssége jelenleg az, hogy elhatározza magát a régió integrálása mellett, vagy annak ellenében**, mert e döntésnek meghatározó és hosszútávú következményei vannak a kontinens jövőjét illetően.

Az EU standardjai és a nemzetközi büntetőjog

Kertészné Váradi Szilvia kiemelte: az európai integrációt magát azért hozták létre a II. világháborút követően, hogy a kontinens elkerülhessen egy újabb véres háborút, ezért **az uniós bővítési politika egyik legfontosabb célkitűzése a kontinens békéjének biztosítása**.

A Szegedi Tudományegyetem oktatója bemutatta az uniós csatlakozási folyamatot és rámutatott: **vannak ugyan olyan standardok, amelyek teljesítését az Európai Unió megköveteli**, azonban nem minden szabály van kőbe vésve. **Például Románia és Bulgária esetében bizonyos tagsági feltételek**, úgy mint a közigazgatás minősége, vagy a korrupció szintjével szemben támasztott követelmények **nem teljesültek maradéktalanul** a csatlakozás pillanatában. Az előadásban ellenpéldaként hangzott el **azonban Horvátország** példája, ahol **az unió** a koppenhágai kritériumokhoz képest **kiegészített követelményrendszert alkalmazott**. Előadása összegzéseként az előadó kiemelte: a kérdés az, hogy az Európai Unió példát akar-e statuálni a nyugat-balkáni államokkal a csatlakozást illetően, vagy az integráció hajlandó lesz szemet hunyni ezen országok hiányosságai felett.

Szalai Anikó moderátori gondolatait követően, miszerint **egy békés társadalom csak akkor alakítható ki, ha szembesültünk az elkövetett háborús bűnökkel, megbüntettük a bűnösöket és megbékéltünk, Hoffmann Tamás, a Budapesti Corvinus Egyetem docense** a nyugat-balkáni régióban elkövetett háborús bűnökről szóló előadását egy aktualitással kezdte. **Hashim Thaci**, koszovói elnök lemondásának vizsgálatával kezdte, aki azután jelentette be lemondását, hogy a hágai különleges ügyészség megerősítette az ellene felhozott vádakot, miszerint háborús és emberiesség elleni bűnöket követett el. Az előadó **felhívta a figyelmet arra, hogy a háborús bűnösök felelősségre vonása érdekében 1993-ban létrehozott jugoszláv Nemzetközi Törvényszék feltámasztotta a nemzetközi büntetőjogot** abból a tetszhalott állapotból, amely a Nürnbergi Pert követő időszakot jellemezte. A Törvényszéknek meghatározó szerepe volt a Délszláv háborút követően a régió békéjének helyreállításában, a folyamat azonban a mai napig sem zárult le: napjainkra juthattunk el oda, hogy tarthatatlanná váljon a helyzet, miszerint egy háborús bűnökkel megalapozottan gyanúsított személy vezessen egy államot.

Az integráció akadályai és alternatívái

Orosz Anna, a Külügyi és Külgazdasági Intézet kutatója előadásában **ismertette a nyugat-balkáni államok csatlakozási folyamatának politikai akadályait**, egyúttal kitért a térség stabilitását garantáló kérdésekre is. A kutató előadásából a hallgatóság megismerhette **az érintett államok csatlakozási folyamatának állapotát**: e szerint **Montenegró** áll legelől a csatlakozási folyamatok előrehaladottsági szintjét tekintve, azzal a megállapítással azonban, hogy rendkívül nagy eltérések mutatkoznak az egyes tagjelöltek között. A kutató kiemelte: a gazdasági elmaradottság ebben a térségben jelentős akadálya a koppenhágai kritériumok teljesítésének. Évi 6%-os gazdasági növekedést kellene megvalósítani, amelynek hiányában a nyugat-balkáni államok felzárkózása gyakorlatilag elképzelhetetlen.

Tóth Norbert, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem docensének a régió kisebbségi kérdéseit vizsgáló előadását megelőzően **Szalai Anikó** kiemelte: a kisebbségi kérdések tárgyalása nélkül a balkáni helyzetet nem lehet megérteni, tekintettel arra, hogy azoknak több évszázados gyökerei vannak a térségben, amelyek a mai napig jelentős következményekkel járnak.

Előadásában az NKE oktatója súlyos gondolatot fogalmazott meg, mikor kijelentette: **a nyugat-balkáni régió integrációs folyamata és az annak során hozott uniós döntések meghatározzák, de akár fel is boríthatják a teljes európai integrációs folyamatot**. Amennyiben az Európai Unió a régió integrálásával szemben foglal állást, úgy a kerekasztal-beszélgetés elején már említett világpolitikai és világgazdasági szereplők át fogják venni a helyét a térségben, amelynek súlyos politikai és gazdasági következményei lesznek Európára nézve. Amennyiben viszont az Európai Unió az integráció mellett foglal állást, úgy ezeknek az államoknak a csatlakozása felboríthatja az uniós döntéshozatali folyamatot és meggyengítheti az alapító tagállamok pozícióját.

A kerekasztal-beszélgetés résztvevőinek előadásait vita és a hallgatóság által feltett kérdések követték. Ennek során **Trócsányi László feltette a kérdést**, miszerint **át kell gondolnunk, hogy az Európai Unió intézményrendszere alkalmas-e egyáltalán a tagállamok számának további bővítésére**. Ugyanis, ha a válasz nemleges, úgy új intézményrendszer kialakítására van szükség. A kérdés ebben a dimenzióban alapvetően az, hogy **az integráció jövőjét föderális struktúrában, vagy a nemzetek Európájának rendszerében képzeljük el**. A professzor megjegyezte: a kérdésben vannak érvek és ellenérvek, de amíg ezekre nincs megnyugtató válasz, addig a vita folytatódik.

A kerekasztal-beszélgetés délelőtti, magyar nyelvű szekcióját délután egy hasonló kérdéseket tárgyaló, angol nyelvű panel követte nemzetközi kutatók közreműködésével. A délelőtti **program a Europe Direct Szeged Facebook oldalán** továbbra is **viszlanézhető**.

SZTEinfo – T. N.
Fotó: EUD

Korábban írtuk: